

процесу, формами організації праці, вимогами щодо якості виробів чи роботи, стану нормування праці, облік затрат праці.

Узагальнюючи вище викладе, можна зробити висновок, що роботи з організації заробітної плати на підприємстві полягають у виборі моделі формування заробітної плати, форм та систем заробітної плати, розробленні умов, правил преміювання.

Список використаних джерел:

Балабанова Л.В. Управління персоналом: навч. посібник / Л. В. Балабанова, О.В. Сардак – К.: ВД «Професіонал», 2006. – 512 с.

1. Зазимко А. З. Політична економія: структурно-логічний навч. посіб. / А.З. Зазимко. – К.: КНЕУ, 2005.

Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01.07.1993 № 3356-ХІІ № 77-VIII / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>. Назва з екрану.

Кодекс Законів про працю України від 10.12.1971 №322-VII / [Електроннийресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08> . - Назва з екрану.

Колот А. М. Мотивація, стимулювання і оцінка персоналу: навч. посіб./ А. М.Колот – К. : КНЕУ, 2008 – 224 с.

Саченко С.І.

кандидат економічних наук, доцент

Рекис О. І.

Студентка

Тернопільський Національний Економічний Університет

Тернопіль, Україна

СВІТОВІ ШКОЛИ ОБЛІКУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЇХ РОЗВИТКУ

Знання досвіту та загальних теоретичних прийомів, підходів до ведення обліку дає можливість розуміти сутність та специфіку бухгалтерії в чому і полягає актуальність дослідження.

Перші письмові згадки про бухгалтерський облік і рахунки знайшли декілька тисячоліть тому. Записи Зенона та інші свідчення відображають давніше існування рахівництва, однак перші спроби розвитку теорії обліку виникли у XV–XVI ст. У книзі «Божественна пропорція» Лука Пачолі зазначав, про золотий перетин, тобто про пропорційний розподіл відрізка на нерівні частини, при яким увесь відрізок так ставиться до більшої частини, як більша частина ставиться до меншої. Саме правило про золотий перетин виявилось основним правилом обліку, де активи рівні сумі капіталу та зобов'язанням. [1]

Взявши до уваги історію розвитку обліку, можна виділити чотири періоди його розвитку:

➤ з моменту виникнення товарно-грошових відносин до кінця 18-ого століття, що характеризується виникненням різних способів реєстрації фактів в облікових реєстрах (журналах, відомостях та ін.) у вигляді систематичних і хронологічних записів.

➤ з кінця 18-ого ст. до кінця 19-ого ст., коли видається досить велика кількість праць з обліку. Саме тоді виникають різні облікові теорії: юридична – у Франції, матеріалістична (економічна) – в Італії, камеральна – в Німеччині. Історичне значення цього періоду полягає в тому, що саме тоді було визначено основні напрямки науки «рахівництво», за якими відбувся і її подальший розвиток [2].

➤ кінець 19-ого і початок 20-ого ст., коли відбулося становлення бухгалтерського обліку як галузі наукових знань. У цей час було сформульовано ряд визначень бухгалтерського обліку і його цілей.

➤ початку 20-ого і до наших днів. Цей період поділяється на дві стадії: перша стадія охоплює період до середини 20-го ст. і характеризується розробкою базових принципів об'єктивної оцінки майново-правового стану самостійно господарюючого суб'єкта, розширенням державної регламентації національних систем бухгалтерського обліку та звітності; друга стадія розпочалась із середини 20-го ст. і триває до наших днів та характеризується розробкою принципів оцінки майново-правового стану господарюючих суб'єктів в умовах зовнішнього ринкового середовища і у зв'язку з прийняттям ефективних господарських рішень для отримання майбутньої економічної вигоди. [3]

Бухгалтерський облік як наука почав формуватися в кінці XIX ст. У цей час визначається предмет і об'єкти науки про облік, уточнюються її методи, науково обґрунтовуються категорії обліку, здійснюється їх класифікація, розробляються методологічні основи бухгалтерської науки. На це вплинули наступні історичні події: створення перших компаній, що були відокремлені від власника, виникнення акціонерного капіталу, введення поняття «діюче підприємство», поява фондових бірж, розширення промисловості й торгівлі, відокремлення капіталу й прибутку, збільшення біржових операцій і торгових оборотів різних корпоративних підприємств, виникнення інституту бухгалтерів-ревізорів, виникнення інституту аудиторів. [4]

Також у цей період утворюється ряд шкіл обліку, поділ яких здійснено у відповідності до різноманіття методології та практики ведення обліку. Відтак італійській школі належить ідея подвійного запису. Окрім того, початок XIX ст. в італійському обліку характеризувався чітким формуванням двох напрямів: юридичного, за якого облік відокремлювався від відносин, що виникали з приводу руху і збереження цінностей, та економічного, що спирався на облік цінностей, майна. Для італійської школи характерною особливістю є те, що ідея подвійного запису, яка виникла в середньовічній Італії, отримала перш за все юридичне трактування. Представниками італійської школи були Ф. Вілла, Ф. Марчі, Дж. Чербоні, Дж. Россі та ін. Зокрема Ф. Марчі є засновником юридичного аспекту обліку. Саме ним було сформовано правило подвійного запису: „Той, хто отримує цінність, або стає боржником, - дебетується, той, хто видає цінність, або стає позикодавцем, - кредитується”. Марчі широко використовував персоніфікацію в обліку. Він вважав, що за кожним рахунком стоїть особа, а також виділяв 4 групи осіб, яким відповідала певна група рахунків: власник, адміністратор, агенти, кореспонденти.

Іншою школою обліку є французька. Дана школа характеризувалася перевагою економічних аспектів обліку. Метою обліку було виявлення ефективності використання ресурсів підприємства. Представники французької школи все більше схилились до думки, що бухгалтер є економістом. Французькі вчені розробили класифікацію рахунків за видами засобів, ввели операційні рахунки, а згодом розробили складну систему рахунків і методичку обліку. Такі рахунки були названі рахунками порядку і методу. Певною мірою французька школа була концептуально протилежною до італійської. Це відчувалось при визначенні величини прибутку, моменту реалізації продукції тощо. Якщо в італійців дія означала результат, то у французів - тільки наявну грошову масу. На противагу італійській школі французькі вчені були твердо переконані, що бухгалтерські дані повинні бути повністю точними. [5]

Суттєвий внесок до розвитку теорії бухгалтерського обліку зробила американська школа рахівництва. Дана школа застосовувала біхевіористичний і психологічний підходи в обліку. Предметом обліку була поведінка адміністраторів. В основі англо-американської школи був прагматизм і психологія. Бухгалтерський облік розглядався як система відносин між працівниками підприємства та бухгалтерії, зміст полягав у вивченні психології людей.

Англійські вчені, а саме Дж Міль, Г. Спенсер вважали, що головним завдання бухгалтерського обліку є опис явищ. В англо-американській школі важливу роль відігравали натуральні показники, а вартісні розглядалися як допоміжні показники. Значною заслугою англо-американської школи можна вважати обґрунтування Робертом Антоні нового виду обліку – управлінського на підставі систем управління витратами «стандарт-кост» та «директ-костинг».

Німецька школа почала формуватися значно пізніше. Концепція німецької школи щодо визначення бухгалтерського обліку полягала в підході до обліку зсередини. Особливістю цієї школи є те, що вчені багато приділяли уваги теорії балансу. Завдяки цій теорії вивчення бухгалтерського обліку відбувалося від балансу до рахунків. Німецька школа сприяла впровадженню математичних методів та комп'ютерної техніки в облікову практику. В її рамках було розроблено теорії калькуляції (автор – Альберт Кальмес). Важливим значенням було впровадження цієї школою аналізу господарської діяльності, який розпочинався саме з аналізу балансу.

Коли знайшли записи Зенона та інші записи про існування рахівництва, та від коли Пачолі написав свою книгу «Трактат про рахунки і записи», пройшло вдосталь часу. На заміну бухгалтерським реєстрам приходять електронні бази даних. Суттєвий внесок до розвитку теорії бухгалтерського обліку зробила американська школа-школа рахівництва. Щодо обліку в США, то він був спрямований на задоволення інтересів замовника. Одним із значних досягнень американської бухгалтерської школи є розробка нових методів розробки виробничих запасів.

Досліджуючи історію розвитку бухгалтерського обліку, слід пам'ятати і про інші науки. Необхідно використовувати так званий корпоративний (селективний, об'єднуючий) підхід, суть якого полягає в тому, що знання, отримані з різних дисциплін, так чи інакше пов'язаних з бухгалтерським обліком, служать вихідним матеріалом, що може бути використано при побудові методологічних конструкцій обліку.

Список використаних джерел:

1. Бутинець, Ф. Ф. Бухгалтерський облік: роздуми вченого [Текст] / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : Рута, 2001. – 100 с. – ISBN 966-683-006-X.
2. Бухгалтерський словник [Текст] / за ред. проф. Ф. Ф. Бутиця. – Житомир : Рута, 2001. – 224 с. – ISBN 966-7570-85-1.
3. Бутинець Ф.Ф., Олійник О.В., Шигун М.М., Шулепова С.М. Організація бухгалтерського обліку. — Житомир: ЖІСІТІ, 2001. — 455 с.
4. Бутинець Ф.Ф., Горецька Л.Л. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах. — Житомир: ІІІ «Рута», 2003. — 512 с.
5. Соколов Я.В. История развития бухгалтерского учета. — М.: Финансы и статистика, 1985. — 367 с.